

Hasvik Rådhus
9593 Breivikbotn
Mob: 90852916
E-post: vfrr@hammerfest.kommune.no

Nesseby Rådhus,
9840 Varangerbotn
Mob: 90110562
E-post: th@ofr.no

Nærings- og fiskeridepartementet
v/fiskeri- og sjømatminister Odd Emil Ingebrigtsen

Innsendt via e-post

Breivikbotn, 14. oktober 2020

Uttalelse – Ferskfiskordningen må styrkes ut år 2020!

Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet har vedtatt følgende felles uttalelse:

«Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet ser at ferskfiskordningen vil være brukt opp i løpet av november 2020, og oppfordrer nå fiskeri- og sjømatminister Odd Emil Ingebrigtsen til å gjennomføre nødvendige tilpasninger i for å oppnå formålet om helårig aktivitet i foredlingsindustrien.

Bransjeorganisasjonen Sjømatbedriftene uttrykte i brev til statsråd Odd Emil Ingebrigtsen, 11. september 2020, en stor bekymring for permitteringer i foredlingsindustrien fra november 2020. De peker på at det i august 2020 gjensto 6 342 MT av ferskfiskeordningen, noe som er 593 MT lavere enn hva som var tilfellet på samme tidspunkt i 2019. Sjømatbedriftene mener at hovedårsaken til at man har kommet i denne situasjonen, er at årets ordning startet for tidlig (oppstart var 13. april, med en bonus på 10 pst.), og at overfisket på ordningen i 2019 ble fratrukket årets ramme. I ettertid har en rekke aktører fra foredlingsindustrien og fartøysiden uttrykt de samme bekymringene.

Blant annet Fiskarlaget Nord har tatt et standpunkt om at en framtidsrettet kystfiskeflåte må være en leverandør av hvitfisk til landindustrien og markedene i så stor grad som mulig, også utenfor vintersesongen. I en høringsuttalelse til Riksrevisjonens undersøkelser av kvotesystemet, belyst i artikkel i Kyst og Fjord 1. oktober 2020, sier de følgende:

«Ferskfiskordningen er et tiltak som oppfattes å fungere for sesongutjevning og leveranser av hvitfisk i andre halvår. Det er grunn til å videreføre ordningen, samtidig bør den videreutvikles», samt at «Rammevilkår for fiskeflåten må bidra til at det landes råstoff av best mulig kvalitet. Det bør stilles krav til kvalitet for at det skal kunne utløses ferskfiskbonus.»

Oppdaterte tall viser at landet volum pr uke 40 er totalt 10 637 tonn så langt i år, og det gjenstår dermed et restvolum på 2949 tonn. Våre beregninger viser at dette volumet i beste fall varer ut uke 46. På samme tid i 2019 var det 4138 tonn igjen.

Det er viktig at ferskfiskordningen fungerer etter hensikten, som er å sikre aktivitet og verdiskaping i landindustrien i hele 2. halvdel av året, og det må avsettes nok ressurser til å oppfylle dette formålet. I 2018 deltok Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet, sammen med flere andre parter, i et arbeid som kartla ringvirkninger og verdiskaping som følge av ferskfiskordningen. Rapporten ble utarbeidet av BDO, og ble offentliggjort i november 2018. Rapporten viste at **ferskfiskordningen bidrar med en verdiskaping på ca. 370 millioner kroner pr. år, noe som gir en direkte virkning på 650 årsverk i foredlingsindustrien. Med ringvirkninger i avledede virksomheter medberegnet øker dette tallet til 1070 i total sysselsettingseffekt.** Les mer om funnene, samt last ned rapporten, her: <http://www.vfrr.no/hjem/rapport-verdiskaping-og-ringvirkninger-av-ferskfiskordningen>

Rapporten viser også at det som hevdes om at ferskfiskordningen bare kommer bedrifter og fiskere i Finnmark til gode, ikke er korrekt. En rekke fartøyer og fiskeforedlingsanlegg fra hele Nord-Norge deltar i denne ordningen.

Dette var også bakgrunnen for at man i en felles nordnorsk uttalelse 9. januar 2019, i forbindelse med utarbeidelse av et nytt kvotesystem (kvotemeldingen som ble behandlet i stortinget våren 2020), pekte på viktigheten av at ferskfiskordningen måtte videreføres og at den må sikres regulert slik at den bidrar til økt verdiskaping og helårs aktivitet i hele landsdelen: http://www.vfrr.no/uploads/4/5/9/2/45927589/190109_uttalelse_-_utarbeidelse_av_fremtidens_kvotesystem.pdf

Nå ser vi som sagt at ferskfiskordningen går tom i løpet av november 2020, dersom ordningen ikke tilføres ytterligere volum. Dette innebærer at videreforedlingsbedrifter i Finnmark, Troms og Nordland må gjennomføre permitteringer i november og desember 2020. Dette viser de tilbakemeldinger som både kommunenes ordførere og bransjeorganisasjoner har fått fra ulike næringsaktører.

Næringsaktørene viser også til at det meste av ferskfiskordningen i år er gått til å fiske fisk som enten blir eksportert hel, eller fisk som det ikke er mulig for næringen å tjene penger på i en videreforedlingsprosess. Når innsiget av større fisk kommer til Finnmark i oktober/november, risikerer vi å komme i en situasjon hvor ferskfiskordningen vil kunne være brukt opp. Dette oppleves som svært frustrerende for de næringsaktørene i Nord-Norge som her blir rammet, og som mister muligheten til helårlig produksjon og markedsleveranser.

Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet mener som Sjømatbedriftene og Fiskerlaget Nord at situasjonen kan forhindres, og ber nå fiskeri- og sjømatminister Odd Emil Ingebrigtsen gjennomføre nødvendige grep. Vi ber statsråden vurdere å gjennomføre følgende tiltak:

- Den resterende kvoten for bonus på levendelagring i 2020 overføres til ferskfiskordningen. Dette kan bidra til å sikre at sesongen forlenges og ferskfiskordningen vil få den tiltenkte og nødvendige effekten for foredlingsindustrien.
- I 2021 bør ordningen vurderes startet opp på et mye senere tidspunkt, ved at man setter oppstart i juli. Dette åpner samtidig opp for muligheten til å ha en høyere innblanding av torsk enn i dag helt fra start. Det er viktig og avgjørende at ordningen fungerer på en slik måte at kvalitet sikres, og man får tilgang på større fisk enn hva som har vært tilfellet i år (som f.eks. har gitt småhyse av dårlig kvalitet ute i markedene). De store kvanta som landes på land i løpet av et hektisk 1. halvår, bidrar til at råstoffet ikke nyttiggjøres optimalt ift. videreforedling. I neste omgang medfører dette økte tap i verdiskapingen

samlet sett, som følge av at det råstoffet som landes på våren i stedet kunne skapt aktivitet på høsten. Sett i forhold til markedene er det også mest optimalt med en helårig og jevn tilførsel av ferdigvarer fra de norske videreforedlingsbedriftene.

- På bakgrunn av at kvotene er varslet økt i 2021, vil dette medføre ytterligere press på pris og kvalitet. Vi mener et annet forslag som vil bedre situasjonen er at den forespeilede kvoteøkningen refordales ved at 2000 MT overføres til årets ferskfiskordning, og at tilsvarende 2000 MT overføres til ferskfiskordningen for 2021.
- Det må vurderes tiltak for ferskfiskordningen i 2021, som fører til at det landes råstoff av best mulig kvalitet. Det bør derfor stilles krav til kvalitet for at det skal kunne utløses ferskfiskbonus. Mattilsynet må også komme mer på banen, for slik å sikre at kvalitetsforskriften følges og at fisk som leveres er av en kvalitet som gir rett til bonus.

Vi håper statsråden følger opp våre forslag til endringer i ferskfiskordningen, noe som kan bidra til å avhjelpe situasjonen på både kort og lang sikt. Våre medlemskommuner forventer at statsråden viser nødvendig handlekraft for å forhindre at ordningen går tom, og at foredlingsindustrien i kystkommunene i Nord-Norge blir nødt til å gjennomføre permitteringer.

Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet er to politiske samarbeidsorganer, som organiserer alle de 16 kystkommunene i Finnmark. Medlemskommunene har naturlig nok et stort engasjement når det gjelder utvikling og verdiskaping på kysten. Vi har hele verdikjeden i fokus, fra hav til marked. Begge rådene har derfor valgt å innta rollene som aktive medspillere i utviklingen av sjømatnæringen, både i de to regionene og i fylket som helhet.

Eventuelle spørsmål i sakens anledning kan rettes til rådsleder i Vest-Finnmark Rådet Marianne S. Næss på mobil 91715059 eller e-post: marianne@hammerfest.kommune.no, eller til rådsleder i Øst-Finnmarkrådet Wenche Pedersen på mobil 90686648 eller e-post: wenche.pedersen@vadso.kommune.no.

Med vennlig hilsen

Marianne S. Næss (s)
Rådsleder
Vest-Finnmark Rådet

Wenche Pedersen (s)
Rådsleder
Øst-Finnmarkrådet

Kopi:

Ordførerne i medlemskommunene
Nord-Norgesbenken på stortinget
Stortingets næringskomitè
Troms og Finnmark fylkeskommune
Norges Fiskarlag og Fiskarlaget Nord
Norges Kystfiskarlag, Vest-Finnmark kystfiskarlag og Øst-Finnmark kystfiskarlag
Sjømat Norge
Sjømatbedriftene
Fiskekjøpernes forening